

Lampé László professzor 90 éves

Szinte hihetetlen, hogy Lampé László professzor elérte a kilencedik X-et. Fiatalos szelleme ezt cáfolni látszik, de a naptár könyörtelenül csalhatatlan.

Lampé László 1929. november 24-én született Budapesten. Általános és középiskoláit Jászberényben végezte, majd a jászberényi asztalosmester fia 1948-ban iratkozott be a debreceni egyetem orvosi fakultására, ahol szorgalmával és emberi tulajdonságaival hamar kitűnt. Társai tudták, hogy a szőke, okos és céltudatos, akkor még vékony fiú sokra hivatott. Summa cum laude jelzéssel 1954-ben szerzett orvosdiplomát. Kezdetől tudatosan szülész-nőgyógyásznak készült, holott erre nem sarkallhatta a családi hagyomány. Végzése előtt már három évvel externistaként dolgozott a Női Klinikán. Ezek után nem meglepő, hogy szigorlata után Árvay Sándor professzor meghívta a klinikájára.

Nem okozott csalódást, a nagy intézet nagy létszámú orvosi karában megtalálta a helyét. Olyan kiválóságok között, mint a tanszékvezető professzor mellett Ruzicska Gyula és Gyöngyössy Andor tanár urak. Ők is tudták, hogy Lampé László a jövő embere, de a kortársak versenyében helyt kellett állnia. Szülész-nőgyógyász szakorvos 1957-ben lett. Már medikus korában a nagyok szerzőtársa, és a történelmi anakronizmus neki szerencsét hozott, azaz élni tudott a felkínált lehetőséggel. A berlini fal hirtelen felhúzása után az akkori NDK-ból sokan me-

nekültek Nyugatra. Őket pótolták az akkori „szocialista” országokból küldött orvosok, köztük a fiatal debreceni tanársegéd, kiváló szemész feleségével, Zajácz Magdával együtt. Mőd nyílt a német nyelvben való jártasság elmélyítésére és szakmai önállóságra. Oberarzt beosztásban az NDK egyik városában, Schlemában 1961/62-ben egy évet dolgozott. Lampé László itt is megállta a helyét, közben szert tett a további pályafutásához elengedhetetlenül szükséges nemzetközi ismeretekre és tapasztalatokra. Segítették ebben a hosszabb külföldi tanulmányutak (Stockholm, Rostock, London, Oxford, Cardiff, Detroit). Westman professzor meghívására két hónapot Stockholmban, a Karolinska Sjukhuset szülészeti osztályán járt tanulmányúton.

Hazajövele után, 1968-ban szerezte meg a kandidátusi fokozatot. Értekezésének címe: „A magzati jódanyagcsere és a pajzsmirigyműködés kísérletes vizsgálata.” 1969-től egyetemi docensként dolgozott. Egyre inkább a klinikai kutatások foglalkoztatták, köztük az Rh-szenzibilizáció megelőzése, a magzati hemolitikus betegség diagnosztikája, az izotóptechnikák klinikai alkalmazása, a családtervezés és az onkológia. Bekapcsolódott az Erich Saling és Roberto Caldeyro-Barcia nevével fémjelzett nemzetközi eredményekhez illeszkedő, a debreceni klinikán Surányi Sándor tanár úr által alapított perinatológiai kutatásokba. Irányításával kiérlelődött az intenzív perinatológiai ellátás a klinikán. Ebből született meg az általa szerkesztett „Intenzív Szülészszoba” szakkönyv, amely a Medicina Könyvkiadó gondozásában 1973-ban jelent meg. A könyvet nívódíjjal jutalmazták; 1980-ban munkatársának, Dzvonyár Jánosnak a fordításában oroszul is megjelent, majd 1986-ban a magyar nyelvű második, bővített kiadás is nagy elismerést kapott. A perinatológiai munkacsoport tagjai (Gaál József, Komáromy Béla, Mocsáry Péter, Mihály György és Pohánka Ödön) angol nyelven publikáltak a debreceni klinikáról, amire felfigyelt a szakma.

A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika élére Lampé László professzor 1973-ban nyert kinevezést, amelynek 22 éven keresztül volt az igazgatója. Az 1978-ban készített doktori értekezésének címe a „Szülésmegindítás” volt. Harmonikus egységet alkotott nála a gyógyítás-oktatás-kutatás hármas feladata. A minden körülmények közötti empátia a betegek és alázat a betegségek iránt, a progresszív betegellátás szabályainak kidolgozása, a kristálytisza betegellátási elvek és a megbízható diagnosztika, az optimális műtéti megoldások, a klinika épületének

új szárnnyal való bővítése, az új szülőszoba, a császármetszést szolgáló új műtőegység, terhesambulancia, ultrahang-diagnosztikai laboratórium, újszülöttsztyál kialakítása mind a korszerű szülészet-nőgyógyászatot szolgálták.

A Szülészet-Nőgyógyászat című újszerű, szokatlan formájú, plasztikus ábrákkal ellátott háromkötetes tankönyve (1981) ugyancsak nivódíjas lett, második kiadását 1983-ban a nemzetközi könyvkiállításon I. díjjal jutalmazták. A műtéttani könyve 1987-ben, majd a Póka Róberttel közösen írt Operative obstetrics and gynaecology 2003-ban jelent meg. Két kiadásban (2004, 2006) látott napvilágot a Szülésznők könyve című munkája. A Smid Istvánnal közösen készített tesztkérdéskötet nagyban elősegítette a vizgára való felkészülést. Tudományos munkásságáról 285 közlemény és több mint 130, elsősorban nemzetközi kongresszusokon tartott előadás tanúskodik.

Külföldi tanulmányútjai során széles kapcsolatrendszert alakított ki az Amerikai Egyesült Államokban, Angliában, Hollandiában, de mindenekelőtt az akkor még két Németországban. Kezdeményezője és első társelnöke az 1945-ben megszakadt, majd 1994-ben újraalapított Magyar-Német Nőorvos Szövetségnek. Az Egészségügyi Világszervezettel (WHO) és az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) Népesedési Alapjával kialakított együttműködése keretében 1980 után 50 nemzetközi tanfolyamot rendezett, 63 országból 348 orvos részvételével, majd 1992-ben klinikája elsőként érdemelte ki a „Baby-friendly Center Hospital” rangot. A klinikát a WHO 1987-ben „Collaborating Centerré” avatta. Vezetőségi, elnökségi tagja volt a Nemzetközi Nőorvos Szövetségnek (FIGO), az Európai Nőorvos Szövetségnek (EAGO), az Európai Nőorvos Uniónak (UPIGO), továbbá tizenegy ország nőorvostársasága választotta tiszteletbeli tagjává. A Royal College of Obstetricians and Gynaecologists „Fellow ad eundem” címmel választotta tagjává.

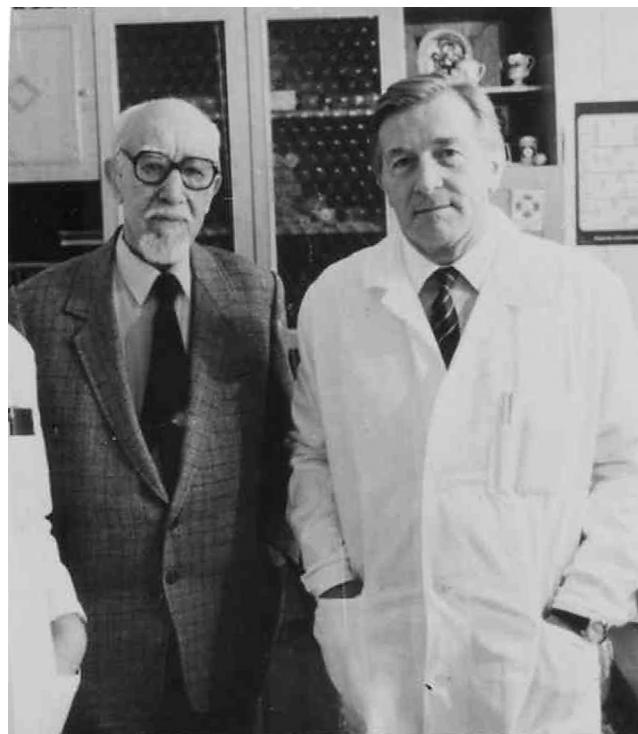
Megbízható tanszékvezetői és főorvosi gárdát nevelt. Munkatársai közül öten szereztek MTA-doktori, 22-en kandidátusi, PhD-fokozatot. Itthon három évtizeden át tagja volt az ETT valamennyi bizottságának, elnöke az ETT-TUKEB Reprodukció Etikai Ad Hoc Bizottságának, igazgatóhelyettese az Országos Szülészeti és Nőgyógyászati Intézetnek, elnöke a Magyar Nőorvos Társaságnak (1981–1984), majd 2006-tól örökös tiszteletbeli elnökké választották. 1999-től professor emeritus, 1997 és 2000 között a Nyíregyházi Egészségügyi Főiskola Védőnőképző Szakának szakigazgatója. Több hazai és nemzetközi kongresszus, nagygyűlés, szimpózium rendező elnöke; társelnöke az 1983-ban tartott Semmelweis-Michaelis magyar-német kongresszusnak és elnöke a IX. EAGO kongresszus (1996) tudományos bizottságának.

Napjainkban 11 külföldi, 4 hazai szaklapnak – köztük a 160. évfolyamát ünneplő Orvosi Hetilapnak is évtizedek óta – szerkesztőbizottsági tagja. Éveken át az Orvo-

si Hetilapot gondozó Markusovszky Lajos Alapítvány Kuratóriumának az elnöke volt, ezt a pozícióját később Oláh Éva professzor asszonynak adta át.

Lampé Lászlóval 1966-ban, a debreceni Női Klinikára kerülésemkor ismerkedtem meg. Osztályvezető adjunktusként irányította a szülőszobát, a szüléskedés és a nőgyógyászati műtéttan fortélyait Tőle és áttételesen Gaál József adjunktustól tanultam meg. Lampé László számára a műtő szentély volt, ahol a műtőorvos őszinte alázattal misét celebrál. A cél és az eszközök komolysága, a pillanatra sem szűnő odafigyelés a felelősség, gondosság és pontosság intelmeit hordozták. A jelenlévők hívóként lesték a sok évtizedes tapasztalat révén legendává csiszolódott mozdulatait, és hallgatták az adott műtéttől soha el nem kalandozó szavait. Soha nem kapkodott, higgadt és magabiztos volt. Igazi Mester.

Amikor 1973-ban a klinika igazgatója lett, sokat segített az általam végzett genetikai vizsgálatok feltételeinek megteremtésében, önálló laboratórium kialakításában és a nagy forgalmú genetikai tanácsadás helyének biztosításában. Oxfordban voltam egyéves tanulmányutamon, amikor 1985 nyarán egyetemi tanári címet kaptam. Hosszú levelezéseinket Oxford és Debrecen között ma is őrzöm. Bölcsességének és önzetlen támogatásának volt köszönhető, hogy ellentáboraink nagy csalódására elfogadott és megbecsült helyetteseként dolgozhattam mellette öt éven át. Közös élményeink közül megemlítem, hogy együtt utaztunk például 1986. november közepén Erfurtba, az NDK szülészének 10. kongresszusára. A debreceni négyes ikrek (Ágnes, István, Rózsa és Anita) világra segítésében volt alkalmam neki asszisztálni (1986. december 16.).

1. ábra | Árvay Sándor professzorral 1987-ben

2. ábra | Debrecen, Gambrinus Étterem, 1990. szeptember 18. Tanító-mesterem, Lampé László professzor útnak indított a Baross utcai Női Klinikára

Rendkívüli adottsága volt a rendezvények megtervezéséhez és megszervezéséhez. Hosszú éveken át kitűnők voltak az évente négy alkalommal tartott „szakorvosi referátumok”. Nagy odaadással rendezte meg Ruzicska Gyula tanár úr 80. születésnapjának köszöntését (1986. december 1.), a klinika fennállásának 60. évfordulóját (1987. november 13.). Mestereit őszintén tisztelte, és ha kellett, önzetlenül segítségükre volt. Különösen közvetlen elődjével, Árvay Sándor professzorral ápolt igaz barátságot. Nagyra becsült elődjének 80., 85., majd 90. születésnapjának megünneplését 1983. április 11-én, 1988. április 16-án, illetve 1993. április 17-én szervezte meg tudományos ülések keretében (1. ábra). A gyökerek példaértékű őrzéseként a Debreceni Orvoseképzés Nagy Alakjai sorozatban megírta Kenézy Gyula, Kovács Ferenc és Árvay Sándor professzorok életrajzát, és Szállási Árpáddal a Százéves a Magyar Nőorvos Társaság történetét és a debreceni orvosi numizmatika szép kivitelezésű kötetét, két kiadásban.

Lampé professzor vetette fel nekem először a pesti Baross utcai Női Klinika katedrája megpályázásának gondolatát. Ebben sokat segített, és amikor elképzelésünk sikerült, távozásomkor, búcsúztatásomra 1990. szeptember

18-án a Gambrinus Étteremben az orvosi karnak vacsorát rendezett (2. ábra). Nagy örömmre jelen volt a tanszékfoglaló előadásomon is (1991. március 22.). Később is megmaradt szakmai és baráti kapcsolatunk, nagy sikerű előadást tartott felkérésemre a Baross utcai Klinikán műtéti propedeutika témában (1992. március 27.). Közkezdelt Szülészet-Nőgyógyászat tankönyvének negyedik kiadásához 1992-ben társszerzőnek kért fel.

Lampé László nemzetközileg elismert szervező és klinikai tudományos tevékenysége és annak eredményessége, szakkönyvei és tankönyvei révén (21 könyve jelent meg 30 kötetben) kiemelkedett az akkori évtizedek vezető szülészorvosai közül. Mindenki arra számított, hogy akadémikusnak választják. A teljesítmény figyelembevételét azonban felülírta az érdekorientáltság, a kapcsolatrendszer, amelynek természetes velejárója ez esetben is a kontraszelekció lett. A nagy elődök közül Semmelweis Ignác, Kézmárcszy Tivadar és Tauffer Vilmos sem lett a Magyar Tudományos Akadémia tagja. Sok elismerés azért kárpótolta Lampé László professzort, ha erre egyáltalán szüksége volt. Oklevelei, kitüntetései, dísztagsági dokumentumai dolgozószobájában egy falat beborítanak. Munkásságát 2004-ben Debrecen Város Pro Urbe kitüntetéssel ismerték el.

Lampé László professzor 60. születésnapját 1989. november 24-én Debrecenben, a Gambrinus Étteremben még én rendeztem meg. Az elmúlt 30 év alatt útjaink elváltak, de mindig éreztem, hogy őszintén mellettem és mögöttem áll. Soha nem felejtettem el a tőle kapott muníciót, amely erőt adott a nehéz helyzetekben, és évtizedeken át hasznosítottam a tőle tanultakat. Életem alakulásának és alakításának meghatározó szereplője volt, és ma is hálával gondolok vissza a közös debreceni 24 évünkre.

Tanítványai és az Orvosi Hetilap Szerkesztőbizottsága nevében őszinte tisztelettel és szeretettel köszöntöm Lampé László professzor urat 90. születésnapján. Jó egészséget és sok szerencsét kívánok neki az elkövetkezendő évekre is.

Papp Zoltán dr.

„Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.”

(József Attila)